S. Sayısı : 97

Türkiye ile Yunanistan arasında imzalanan Meriç - Evros ırmağının her iki kıyısında yapılacak idrolik tesisatın tanzimine aid itilâfın tasdikına dair kanun lâyihası ve Hariciye encümeni mazbatası (1/26)

T. C.
Başvekâlet
Kararlar Müdürlüğü
Sayı: 6/543

5-III-1935

B. M. M. Yüksek Reisliğine

Türkiye Cumhuriyeti ile Yunanistan Cumhuriyeti arasında 20 haziran 1934 te yapılan Meriç Evros ırmağının her iki kıyısında yapılacak idrolik tesisatın tanzimine müteallik itilâfın tasdiki hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 2-3-935 te Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası esbabı mucibesile birlikte sunulmuştur.

Başvekil
İ. İnönü

İtilâfı musaddak kanun lâyihasının esbabı mucibe lâyihası

Cumhuriyet Hükûmetimizle Yunanistan Hükûmeti arasında, Meriç - Evros ırmağının her iki kıyısında yapılacak idrolik tesisatın tanzimi için, 20 haziran 1934 de Ankarada yapılmış olan Anlaşma vaziyete göre en iyi bir kazanç ve hal şeklini tazammun etmesi itibarile Büyük Millet Meclisinin tasvibine sunulmuştur.

Hariciye encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Hariciye encümeni
Karar No. 5
Esas No. 1/26

2 - V - 1935

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyetile Yunanistan Cümhuriyeti arasında 20 haziran 1934 de yapılan Meriç - Evros ırmağının her iki kıyısında yapılacak idrolik tesisatın tanzimine müteallik itilâfın tasdikı hakkında Hariciye vekilliğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince Yüksek Meclise arzı kararlaştırılan kanun lâyihası tetkik edilerek encümenimizce muvafık görülmüş ve Umumî Heyete arzolunmak üzere Yüksek Reisliğe takdim edilmiştir.

Ha. En. Reisi	M. M.	Kâtib
Erzincan	Sıvas	Diyarbekir
S. Arıkan	*Necmeddin*	*Z. M. Alsan*
Aza		Aza
Antalya		Kocaeli
Dr. C. Tunca		*Süreyya Yiğit*
Aza		Aza
Ankara		Kastamonu
F. R. Atay		*Ş. İlden*

HÜKÛMETİN TEKLİFİ

Türkiye Cümhuriyeti ile Yunanistan Cümhuriyeti arasında Ankarada 20 haziran 1934 günlemecinde yapılan Meriç - Evros ırmağının her iki kıyısında yapılacak idrolik tesisatın tanzimine müteallik itilâfın tasdikına dair kanun lâyihası

MADDE 1 — Türkiye ile Yunanistan arasında 20 haziran 1934 tarihinde imzalanan Meriç - Evros ırmağının her iki kıyısında yapılacak idrolik tesisatın tanzimine müteallik itilâf onanmış ve tasdik olunmuştur.

MADDE 2 — Bu kanun neşrinden itibaren muteberdir.

MADDE 3 — Bu kanunu icraya Hariciye vekili memurdur.

2 - III - 1935

Bş. V.	Ad. V.	M. M. V.
İ. İnönü	*Ş. Saracoğlu*	*K. Özalp*
Da. V.	Ha. V.	Mal. V.
Ş. Kaya	*Dr. T. Rüştü Aras*	*F. Ağrali*
Mf. V.	Na. V.	İk. V
Ab. Özmen	*A. Çetinkaya*	*C. Bayar*
S. İ. M. V.	G. İ. V.	Zr. V.
Dr. R. Saydam	*Rana Tarhan*	*Muhlis Erkmen*

MERİÇ NEHRİNİN HER İKİ SAHİLİNDE SU TESİSATININ TANZİMİNE DAİR TÜRK - ELEN İTİLÂFNAMESİ

Bir taraftan Türkiye Cümhuriyeti,

ve

Diğer taraftan Elen Cümhuriyeti

Meriç nehrinin her iki sahilinde su tesisatının aralarındaki münasebetlerde hâkim olan dostane fikir dairesinde tanzimi arzusile itilâf akdini kararlaştırmışlar ve bu maksadla :

Türkye Reisicümhuru,

Hariciye Vekâleti Kâtibi Umumisi, Büyük Elçi Menemenli Numan Beyefendi Hazretlerini,

Elen Reisicümhuru,

Ankara Fevkalâde Murahhas ve Orta Elçisi Müsyü Sakellaropulo Hazretlerini, Murahhas tayin eylemişlerdir.

Müşarünileyh Murahhaslar usulüne tevafuk ettiği tasdik olunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine ibraz eyledikten sonra aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

İtilâfname metni

I nci kısım

Elyevm mevcud tesisat hakkındaki hüküm ve şartlar

1 — Kaldırılacak olan tesisat :

Nehir üzerinde elyevm mevcud olub aşağıda zikredilen tesisat kısa zamanda kaldırılacaktır;

1) Maraş - Marassia köyünün hemen mansab cihetinde bulunan eski bir Décauville köprüsüne aid temel kazığı;

2) Türkiye cihetinde nehrin ağzında ve Gemicköyü, Gemattı yakınında bulunan iki baraj ile inşa edilmekte olan mehmuz (Kuzguncuadası Tahdidi hudud protokolü haritasının 5 rakamlı paftası);

3) Suyun götürmüş olduğu ve Dedeköyü - Pactii memba cihetinde bulunan Türkiyeye aid değirmenin baraj ile Yunanistan cihetinde ve mezkûrbarajın biraz yukarısında memba cihetinde bulunan mehmuz;

4) Çayade deltasının çatallandığı noktada ve mahallin Türk karakolu civarında bulunan kârgir duvar.

2 - Yerinde bırakılacak olan tesisat:

Elyevm nehir üzerinde mevcud olan cebhe müdafaa duvarı bend, mahmuz, küçük mahmuz ilâh... kabilinden sair tesisatın kâffesi şimdilik olduğu gibi kalacak ve bunları katî surette nizamına koyacak olan (B) projesinin ihzarî tetkikatına intizaren hüsnü muhafaza edilebilecektir. İşbu hüsnü muhafaza keyfiyetinin her ne mahiyette olursa olsun mezkûr tesisatın bu günkü vazifeleri hududu haricine çıkacak tarzda inkişaf veya tevessü veyahud tadilini hiç bir veçhile tazammun etmeyeceği derkârdır. Kezalik bu hüsnü muhafaza tabirinin artık yalnız bakayası kalmış olan yıkık mahmuzların tamirini tazammun eylemeyeceği de derkârdır. İşbu tesisattan tesislerindeki maksada uygun bir tarzda istifadeye devam olunmasını temin için alınmasına ihtiyaç hâsıl olacak tertibata yukarıdaki manada inkişaf veya tevessü nazarile bakılmayacaktır. Bu kabîl hüsnü muhafazaya matuf mesaiye ancak diğer Âkid tarafa on gün evvelinden vukubulacak ihbardan sonra şüru olunabilir.

1925 - 1926 Tahdidi hudud komisyonu haritasında 23 rakamlı hudud işareti noktasından başlayarak Kuleliburgazın (Pythion) munsab cihetinde nehire mülâki olmak üzere gösterilen tabiî kanala suların girmesine hail teşkil ettiği cihetle zikrolunan hudud işaretinin hemen munsab cihetinde bulunan kapama bendinin kaldırılması Türk murahhas heyeti tarafından taleb edilmiş olmasına ve diğer taraftan Nazımbey çiftliği kıyılarındaki mahmuzların tecavüzkâr mahiyeti ve

bunların kaldırılması lüzumu Elen murahhas heyeti tarafından ileri sürülmüş bulunmasına binaen bu hususlara dair bir karar ittihazının işbu itilâfnamenin (B) projesinin 11 nci kısmına tâbi tetkikata talik kılınması ve bununla beraber bu meseleye atfedilen ehemmiyete binaen işin intacını mümkün olduğu kadar tacil maksadile (B) projesinin ihzarî tetkikatının 20 kilometrelik birinci kısmına sahilin bu kısmının tetkiki dahil olacaktır.

B. projesinin Türkiye cihetinde Kurtbucağı karşısında (Poros Kaldirkos'un cenubu) bulunan bendlerin yerinde bırakılması veya kaldırılması hususlarını 11 nci kısımda tesbit edilen tetkikat dairesine nizamına koyacağı derkârdır.

II nci kısım

Yapılacak su tesisatı

1) Bir ay evvelinden ihbar edilmek şartile her iki tarafın yapmakta serbest olduğu tesisatın mahiyetinin tesbiti. İşbu tesisat üç nevidir:

a - Nehir kenarlarının cephe müdafaa duvarları,

b - Bentler,

c - Mahmuzlar,

a - İksa ayağından itibaren nehrin dibinde kaidesi 4 metre genişliğinden fazla yer tutmamak ve asgarî suların seviyesinin 50 santimetreden ziyade geçmemek şartile cephe müdafaa duvarları her biçimde ve her türlü malzemeden olabilir. İksa kalınlığı ise bir metreyi geçmeyecektir. Ancak istinad duvarlarında vaziyet değişir. Bu takdirde duvarın kalınlığı kullanılan malzemeye ve duvarın maruz kalacağı dafiaya göre hesab edilecektir.

Şayet cephe müdafaası ağaç dikme suretile gördürülecek olursa tesisatın genişliği suyun en alçak seviyesi zamanındaki kıyıdan itibaren 3 metreyi tecavüz etmeyecektir.

Cephe müdafaaları umumumiyetle sırf nehrin iytikâle uğramış veya iytikâl tehlikesine maruz kalmış olan kısımlarında vücude getirilebilecektir. Hiç bir surette sahilin muhaddeb kısımlarında veya burunlarda yapılamayacaktır.

b - Sedler su altında kalabilecek tarzda, tulleri nisbeten kısa, nehire muvazi veya nehirin mecrasına nazaran mail olacaktır. Seddelerden maksad, civarı sakinlerini adi feyezanlara karşı korumaktır. Bunlar dik kıyılarda sular tarafından yapılmak tehlikesine maruz kaldığı noktalarda inşa edilebilecektir. Kezalik suların istilâsından korumak için köylerin etrafına ve istenilen yükseklikte ihate sedleri inşasına müsaade edilecektir. Nehirde Arda köprüsü ile 23 rakımlı hudud işareti arasındaki her bir tarafı da Türkiyeye aid olan kısımda her türlü su tesisatı yapılması hususunda Türkiye makamatının haiz olduğu tam serbestinin ancak Yunan arazisine zarar iras eyleyecek mahiyette tedbirler alınmasını meneden hukuku düvel umumî kaideleri ve Türkiyenin de iltihak ettiği mezkûr hususlara müteallik beynelmilel mukaveleler hükümleri ile mukayyed olduğu müsellemdir.

c - Küçük mahmuzlar inşasına yalnız iytikâller sebebile sahilde peyda olan mukaar yerlerde müsaade olunacaktır. İşbu mahmuzların azamî tulü en büyük iytikâl mahallinde 7.50 metre olacak ve bu uzunluk iytikâlin azaldığı noktalarda tedrici olarak kısaltılmak üzere iytikâlin başladığı veya bittiği noktalarda ona müncer olacaktır. Bu mahmuzların istikameti alçak tesviyedeki akıntıya amud bulunacak ve irtifaı kıyıya bitişik olan tabiî zemin seviyesini geçmeyecek ve başı alçak su seviyesile beraber olacaktır. Alçak tesviyenin fevkinde şev kaidede 45 derecelik olacaktır. Nehirin inkısama uğradığı ve adacıklar teşkil ettiği mahmuzlar inşa edilemeyecektir.

2) Müşterek bir tetkik üzerine tedrici merhalelerle ana yatağın tahkimi için yapılacak olan su tesisatı (B. projesi).

Her iki Devlet nehire dökülen başlıca kollarile nehirin tâli derecedeki kollarının ana yatak seyri üzerinde icra ettiği tesiri hesaba katarak nehirin müşterek kısmında ana yatak sahillerinin tahkimi ameliyesine tevessül edeceklerdir. İşbu ameliyata müteallik tetkikat neticesinde ana yatağın mecrasının tashihi lüzumu tebeyyün ettiği takdirde işbu tashih keyfiyeti ancak her iki taraf ara-

sında hâsıl olacak mahsus bir itilâfa istinaden kararlaştırılabilecektir.

Mevzubahs ameliyat memba cihetinden mansaba doğru ve nehrin müşterek mecranın taksim edecek olan kısımlarda sıra ile yapılacaktır. Her kısmın da 20 Km. tulünde olması lâzımdır. Mezkûr ameliyat her iki tarafca birlikte idare edilecek ve bunlara aid ihzarî tetkiknamede tayin kılınacak olan müddetler zarfında başarılmış olacaktır.

Kısımların topoğrafya haritası memba cihetinden başlanmak suretile sıra ile yapılacak ve Bulgar hududundan itibaren birinci kısmın haritasının alınmasına 1934 yazı içinde başlanılacaktır. Her iki Taraf salâhiyettar makamları tam sıhhatli ve müşterek bir nirengi ve tesviye ameliyesine istinad edecek olan işbu topoğrafya haritalarının vücude getirilmesine aid teferruatı kendi aralarında anlaşarak tesbit edeceklerdir. Tahdidi hudud komisyonu mesaisinde istimal edilmiş olan reper ve nirengi noktaları işbu nirengi amelinde dahildirler. Topoğrafya plânları peyderpey ikmal edildikce her iki tarafın aralarında itilâf ile her kısma aid avan - projeler veyahud toplu bir halde müteaddid kısımlara mahsus avan - projeler üçüncü bir millete mensub bir mütehassısa tevdi kılınacaktır. İşbu mütehassıs tarafından tanzim kılınacak avan - projeler icraat proğramını dahi ihtiva edecektir.

Avan - proje her iki Hükûmetin de tasvibine iktiran ettikten sonra her Hükûmet kendi devairi marifetile avan - proje esas tutularak aid olduğu kısım veya kısımlarda icra edilecek ameliyata müteallik nihaî projeyi tesbit ettirecektir. İşbu nihaî projeler her iki Hükûmetin tasvibine arzolunacak ve ondan sonra icraata geçilecektir. Çıkması melhuz olan ihtilâflar hakem yolile halledilecektir.

3) B. projesinin tatbika konulacağı vakte kadar geçecek fasıla için de anlaşmak suretile yapılabilecek müstacel ameliyat.

Müstacel mahiyeti arzeden münferid ameliyat işbu itilâfnamenin III ncü kısmında derpiş kılınan usule tevfikan diğer tarafın tasvibine arzedilmek şartile önceden tanzim edilmiş bir projeye göre Âkitlerden her biri tarafından icra edilebilecektir.

4) Meriç - Ebros vadisinin umumî ıslahatına (A. plânı) giren ve yapılması her hal ve kârda faideli olan ihzarî su tesisatı. ,

Meriç - Ebros nehirinin umumî ıslahatı için büyük su tesisatının tetkik ve inşası, yani nehrin büyük feyezanlarından su altında kalan arazinin her iki Tarafca da korunması maksadile yapılacak ameliyat, (Nehrin büyük kısımlarında su basamayacak devamlı tulânî sedeler ve buna müteferri nafıa eserlerini ilh...), böyle tesisat vücude getirilmesi imkânının on yıllık bir müdetten önce vukuu memul gibi görünmediğinden, şimdilik tehir edilecektir. Bununla beraber yalnız yukarıda zikredilen ameliyat için değil, fakat ayni zamanda bundan evvelki fasılda bahsi geçen B. projesine müteallik ameliyat ve her türlü tetkikat ve iş için meyahı rasadat yapılması her hal ve kârda lüzumlu olduğundan her iki Taraf lâzım olan nihaî rasadat istasyonlarını (Yağmur ölçme istasyonları ve su ölçme istasyonları) şimdiden kurmağa kararlaştırmışlardır.

İşbu istasyonların miktar, nevi ve mevkilerinin tayini ve oralarda ifa edilecek müşahedelerin tanzimi ve gerek bunların işletmesi, gerek yapılan müşahedeler neticesinde birbirlerinin haberdar edilmesi için iktiza eden teferrüatı tesbit zımnında her iki Taraf salâhiyet sahibi makamları aralarında itilâf edeceklerdir.

III ncü kısım

İşbu itilâfnamenin II nci kısım III ncü faslında derpiş kılınan tetkikatın tesbiti ve ameliyatın icrası hususlarında takib olunacak usul

Kendi sahilinde böyle bir ameliye icrası arzusunda bulunan Taraf işbu ameliyeye müteallik fennî bir tetkikname hazırlayacak ve bu iki nüsha olarak diğer Tarafa tevdi edecektir. Kendisine bu yolda tebligat ifa olunan Taraf zikredilen tetkiknamenin tebellüğü tarihinden itibaren üç aylık bir müddet zarfında ister mevzubahs ameliyenin icrasına kayıdsız ve şartsız muvafakat ettiğini, ister bazı şartlar altında muvafakat eylediğini ve ister muhalefet ettiğini müracaat eden Tarafa bildirmekle

mükellef olacaktır. Kendisine müracaat olunan Tarafın yukarıda zikredilen üç ay mühlet esnasında kayidsiz ve şartsız muvafakat veya sükûtü halinde müracaat eden Taraf diğer Tarafa tevdi eylediği tetkiknameye uygun olmak şartile mevzubahs ameliyatın icrasına tevessül etmek hakkını haiz olacaktır. Ameliyeye başlanmadan evvel veya bunun icrası esnasında yapılmasına sonradan lüzum hissedilen her türlü tadilât dahi ayni usule tevfikan diğer Tarafa tebliğ olunacaktır. Kendisine muracaat edilen Taraf muvakkaten imtina ettiği veyahud muvafakatini müracaat eden Tarafça kabulü imkânsız telâkki edilen bir takım şartlara talik eylediği halde hâsıl olan ihtilâf dostane surette halledilemez ise hakem yolile halledilecektir.

Her hangi bir ameliyeye tevessül etmek arzusunda bulunan Taraf faideli addederse, diğer Tarafın esas itibarile muvafakatine istinad ettirebileceği bir avan - projeyi iptidadan ona tevdi edebilecektir. Bununla beraber esas itibarile muvafakat keyfiyeti müracaat olunan Tarafı kayidsiz ve şartsız bağlamaz. Binaenaleyh işbu Taraf kendisine tevdi kılmacak olan nihaî projeyi gördükten sonra muvakkaten imtina etmekte serbest kalacaktır.

Topoğrafya haritalarının alınması ve yukarıda zikredilen tetkikatın tesbiti için iktıza eden idrolik rasadatın yapılması bu mephaslara taallûk eden ve aşağıda gelen fasıllarda münderiç olan kaidelere tevfikan vukubulacaktır.

2) Topoğrafya haritaları:

Yukarıda bahsi geçen tetkikatın tesbiti veya her iki taraftan biri (servisinin) umumî ihtiyacları dolayısile diğer Taraf arazisinde yapılacak rasatlar ve mesahalar icab eden topografya mutiyatının elde edilmesi veyahud nehir boyunca veya bir kıyıdan mukabil kıyıya tulânî ve arzanî maktalar alınması lüzumlu addedildiği takdirde alâkadar Taraf diğer Tarafa mevzubahs topografya mesaisinin mahiyet, vüsat ve mikyasını müşir ve bu hususta müsaade itası talebini muıazammın bir mektub tevdi edecektir. Kendisine müracaat edilen Taraf zikredilen mektubun tebellûğundan itibaren bir ay müddet zarfında ve derpiş edilen ameliyatın icrasına muvafakat etmek ve ayni zamanda mezkûr ameliyatın vuku bulabileceği tarihi mümkün mertebe yakın olmak üzere tayin eylemek, veya işbu ameliyatı masarifi kendi tarafından veya diğer Âkid Devlet tarafından tesviye edilmek şartile bizzat kendi vasıtalarile yapmağa alâkadar Tarafa teklif etmek veyahud mevzubahs mesainin icrasına kısmen veya külliyen mümanaat etmek suretinde veya vermekle mükelleftir. Bu sonuncu vaziyetlerde tahaddüs edebilecek ihtilâflar şayet dostane bir tarzda uzlaşılamazsa, hakem tarikile halledilecektir.

3) Nihaî rasadat:

Her iki Taraftan biri kendi dahilinde ve köprülerin kendisine aid olan kısımlarında diğer Tarafın muvafakatine lüzum olmaksızın ve yalnız tesisi mutasavver istasyonun nevini, nerede tesis edilecekse tam o yeri ve icra edilecek olan rasadatın saat cetvelini on gün evvelinden tahriren bildirmek şartile alelâde su ölçme istasyonları tesis ve oralarda rasadat icra edebilecektir.

Âkitlerden biri tarafından müşir otomatik mukayyid su ölçme istasyonları kurulması ancak önceden kendisine tesisi musammen istasyonun bir plânı tevdi edilmek şartile diğer Âkid tarafın muvafakatile kabil olabilecektir. Müracaat edilen Taraf müracaat tarihinden itibaren üç ay müddet zarfında cevab vermekle mükelleftir. İşbu Âkid taraf projede tadilât icrasını taleb edebileceği gibi muvafakatten imtina dahi eyleyebilir ki bu takdirde çıkan ihtilâf hakem yolu ile hallolunabilir. Müracaat edilen Taraf zikredilen müddet içinde cevab itasında kusur ettiği takdirde muvafakati istihsal edilmiş addedilecek ve bu müddetin inkızasında inşaata başlanabilecektir.

4) Suların süratinin ölçülmesi:

Her iki Taraftan biri sadece mutasavver ölçme ameliyesinin mahiyeti, muhtemel olan müddeti ve kullanılacak maddî vasıta ve aletler hakkında diğer Tarafa on gün evvelinden malûmat vermek şartile vasıtalar ve müteharrik aletlerle dilediği tarzda Meriç - Ebros nehri sularının ölçme ameliyesine girişmekte serbest olacaktır.

Ölçmenin sabit vasıtalar ve aletlerle yapılması murad olunursa takib olunacak usul işbu kısmın 3 ncü faslının 2 nci fıkrasında otomatik mukayyid su ölçme istasyonları hakkında derpiş kılınan usulün ayni olacaktır.

Eğer ölçme arzanî ve tulânî maktalar alınmasını lüzumlu kılarsa işbu kısmın 2 nci faslında zikredilib topografya ameliyatına müteallik olarak tesbit kılınan usule riayet olunacaktır. Şu kadar ki evvelinden tebliğ keyfiyeti için tayin kılınan müddet yalnız on günden ibaret olacaktır.

5) Muhtelif hüküm ve şartlar:

a - Her iki Âkid taraf yekdiğerinin salâhiyet sahibi makamlarının el birliği ile çalışmasile nehrin ana yatağı sularında balıkcılığın tâbi olacağı şartları koyan mahsus bir nizamnameyi müştereken tanzim ve tatbik edeceklerdir. İşbu nizamname suların cereyanına engel olacak ve mecrasının istikametini değiştirecek tarzda kâfi derecede yığıntı teşkil eden sabit mâniaların kullanılmasını mene ve bunların kaldırılmasını temine matuf hükümleri ihtiva eyleyecektir.

b - 24 rakımlı hudud işareti akıntıdan yıkıldığı cihetle 1934 yazı içinde tekrar inşa edilecektir.

c - Meriç - Ebros yatağının müteaddid yerlerinde suların cereyanına sekte verecek ve nehrin mecrasında arızalar husule getirecek tarzda ağaç ve çalılar birikmiş olduğundan B. plânı ile icab eden esaslı ağaç kesme ameliyesi derpiş kılınacak ve işbu ameliye mezkûr plânın unsurlarından birini teşkil edecektir. Bilhassa Kuleliburgaz - Pythion civarından geçen demiryolun tahliye gözünde nehrin şose köprüsünün geçtiği Türkiyeye aid kolunun bulunduğu kısımda ağaçların kesilmesi ameliyesi daha fazla olan müstaceliyetine binaen mümkünse (B) plânının tatbikı beklenilmeksizin icra edilmelidir.

d - Her iki Tarafın salâhiyet sahibi makamlarımümkün olan kısa zaman içinde bazı mahallerde nehrin nizammı arızaya uğratan ağaç kütüklerini müştereken kaldırmak teşebbüsünde bulunmak üzere aralarında mutabık kalacaklardır.

e - Sahili korumak maksadını güden yeniden doğrudn doğruya veya ameliyesine yalnız sahilin mukaar ve itilâflı kısımlarında müsaade olunacaktır.

6) İşbu itilâfnamenin muhtelif fasıllarında musarrah olub da müracaat edilen Tarafın muvakkat ve tasvibi talebini mutazammın olmayarak sadece huduttaki memurları mutasavver ameliyattan haberdar eylemek gayesini takib eden önceden malûmat itasını muhtevi mektublar halin icabına göre Edirne valisine veyahud Meriç - Ebros - Prefesine tevdi edilecektir.

IV. ncü kısım

İşlerin yapılması ve tesisatın muhafazası hususlarının murakabesi

Bundan evvelki kısımlarda musarrah olan hükümlere tevfikan müsaade kılınan tesisatın inşa ve muhafazası işlerinin başlangıcından ameliyatın devamı esnasında olduğu gibi inşaatın hitamında dahi diğer Tarafça murakabenin icrasını temine alâkadar Taraf keyfiyeti kendisine tebliğ edecektir. İşbu murakabe iktiza eden fennî malûmatı haiz bir komiser marifetile icra kılınacak ve icabında kendisine ordudan bir zabit terfik edilecektir. Bunlar tesisatın işbu itilâfnamede dermeyan kılınan şartlara uygun olub olmadığını ve yukarıda izah ve tarif edilen usullere tevfikan kabul ve tasvib edilmiş olan projelere tevafuk edib etmediğini mahallinde tetkik etmek vazifesile mükellef olacaklardır.

Ameliyatın devam ettiği bütün müddet zarfında ve tesisatın ikmalinden sonra kendisine vaki olacak taleb üzerine alâkadar Taraf vaziyetlerinin ifası hususunda diğer Taraf komiserlerine her türlü kolaylıkları göstermeği taahhüd eder.

Yerlerinde tetkikat icrasından sonra, yukarıda zikredilen komisyon, yapılan veya yapılmakta olan işlerin işbu itilâfname hükümlerine veya tasvib edilen plânlara veyahud sonradan karargir olan tadilâta uygun olmadıkları neticesine vardığı takdirde bu bapta kendisine ifa kılınacak tahrirî tebligatın vukuu akibinde alâkadar Taraf yapılmakta bulunan işleri durdurmak veya işbu tebligatla konulan bir mühlet zarfında mevzubahs tesisatı yıkmak veya tadil etmek ile mükellef tutulacaktır.

İşbu itilâfnamenin tefsir veya tatbikı dolayısile, Yüksek Âkid Taraflar arasında tehaddüs edebilecek olan her ihtilâf, beyinlerinde anlaşıldıktan sonra, hakem tarikile ve şayet anlaşmak kabil olmaz ise 30 birinci teşrin 1930 da Türkiye ve Yunanistan arasında münakid dostluk, bitaraflık,

uzlaşma ve hakem muahedesinin 22 nci maddesine tevfikan Beynelmilel adalet divanınca halledilebilecektir.

Hakem kararı neticesinde, alâkadar Taraf hak kazandığı takdirde, mevzubahs ameliyat ve tesisata, işbu itilâfname hükümleri veya başlangıçta karargir olduğu veçhile tasvib veya tadil olunan projeler dairesinde, tekrar başlanabilecek veya zikredilen tesisat yeniden vücude getirilebilecektir.

Ameliyatın durdurulması veya tesisatın yıkılması ve tekrar inşa edilmesi yüzünden terettüb eden zarar ve ziyan masrafları işbu durdurulma veya yıkılma keyfiyetine sebebiyet veren Taraf üzerine alacaktır. Zarar ve ziyan miktarı hakem kararile tayin olunacaktır.

İşbu itilâfname, tasdiknamelerin teatisi tarihinden itibaren on senelik bir müddet için meri olacaktır. Bu müddetin inkızasından altı ay evvelinden malûmat verilmesi şartile Âkitlerden biri tarafından fesholunabilecektir. Her iki Âkid taraf, bu hakkı istimal eylemedikleri halde, diğer on sene için kendiliğinden temdid edilmiş olacaktır.

20 haziran 1934 tarihinde Ankarada tanzim kılınmıştır.

Sakellaropoulos *Numan*